



KOMENTAR

prof. dr. sc. Mate GRANIĆ,
predsjednik Hrvatskog društva lobista



Lobiranje u Hrvatskoj izašlo je iz sive zone

Hrvatska je jedina europska država u kojoj su lobisti sami zatražili od Vlade donošenje Zakona o pravnoj regulaciji lobiranja

Lobiranje je danas u svijetu cijenjena, dobro definirana i solidno plaćena profesija. Lobisti pomažu u donošenju najboljih rješenja vladama, parlamentima, državnoj administraciji, korporacijama i međunarodnim organizacijama. U SAD-u je registrirano 36.000 lobista, samo u Washingtonu 13.000. To je ozbiljna industrija od 3,47 milijardi dolara godišnjeg prihoda. U Bruxellesu je registrirano oko 16.000 lobista, a lobiranjem se bavi i 2500 nevladinih udruga. Najstriktnija pravna regulacija lobiranja je u SAD-u. Europska tradicija puno je liberalnija, ali i u SAD-u i Europskoj uniji lobisti rade na temelju zakona, etičkog kodeksa, tradicije i osobnog kredibiliteta lobista. Hrvatska je jedina europska država u kojoj su sami lobisti zatražili od Vlade donošenje Zakona o pravnoj regulaciji lobiranja. Očekujemo da će takav zakon biti prihvaćen do kraja ove godine.

U SAD-u lobisti lobiraju u vrlo širokom rasponu, od multinacionalnih kompanija, strukovnih udruga, sindikata, nevladinih udruga do predsjedničkih izbora. U Bruxellesu utječu na donošenje odluka, direktiva i smjernica Europske komisije, Europskog parlamenta i Vijeća ministara. Lobiranje je staro koliko i ljudska civilizacija, ali profesionalno lobiranje u SAD-u se veže za predsjednika Granta u 19. stoljeću, koji je bio strastveni pušač i koji je često iz Bijele kuće odlazio u hotel Willard te u lobiju hotela pušio. Neki od utjecajnih ljudi to su otkrili i počeli su dolaziti u lobi hotela kako bi se kod predsjednika zalagali za različite interese, ideje i projekte. On ih je nazvao lobistima jer su se motali po lobiju hotela Willard.

U Europi profesionalno je lobiranje vezano uz osnivanje Europske ekonomske zajednice, 1957., a u Hrvatskoj je prvo profesionalno, organizirano lobiranje počelo održavanjem Prvog međunarodnog simpozija o lobiranju 2008. iako je zadnjih deset godina i u Hrvatskoj uspješno djelovalo nekoliko ozbiljnih lobista.

Nakon osnivanja Hrvatskog društva lobista 2008. lobiranje u Hrvatskoj prihvaćeno je kao ozbiljna i potrebna profesija. Sivog lobiranja je sve manje, lobisti rade na temelju ugovora i etičkog kodeksa. OECD je u svom izvješću pohvalio Hrvatsku, kao jedinu europsku državu u kojoj su lobisti sami pokrenuli inicijativu za donošenje Zakona o lobiranju.

Posjet Davea Wenholda, predsjednika Američkog društva lobista, Hrvatskom društvu lobista, veliko je priznanje hrvatskim lobistima, ali i Hrvatskoj jer američki lobisti nisu samo ugledni i utjecajni, nego i bitno utječu na političke procese i u SAD-u i svijetu. Nacionalno i regionalno lobiranje različito je od europskog lobiranja. Dok je europsko lobiranje primarno profesionalno, nacionalno i regionalno lobiranje je primarno političko. Zato je vrlo važno da Hrvatski sabor što prije donese Zakon o pravnoj regulaciji lobiranja kako bi lobisti radili isključivo prema zakonu, etičkom kodeksu, te kojim bi lobisti koji žele raditi s državnim institucijama prethodno prošli proces registracije definiran zakonom. Treći međunarodni simpozij o lobiranju bio je prava prilika za poslovne ljude, strukovne udruge, medije i nevladine udruge da se upoznaju s dometima i mogućnostima lobiranja u vremenu gospodarske krize te posebno s mogućnostima hrvatskih lobista.

Vrlo je važno da Hrvatski sabor donese što prije Zakon o pravnoj regulaciji lobiranja kako bi lobisti radili isključivo prema zakonu, etičkom kodeksu, te kojim bi lobisti koji žele raditi s državnim institucijama prethodno prošli proces registracije definiran zakonom.